

ezt a szerelmet — és ezt Déry gyakran hangsúlyozza is —, Farkas Zénó kiváló e'rne, nagyon nagy tudós. Csak hogy ezt kötvé hiszzük el: munkában soha, egy pillanatra se látjuk a tanárt és — hár ezer gondolatát, töprengését megismerjük — a munkáján, az alkotáson sohase jár az esze. Farkas Zénó alakja az első kötetben nagyobb volt, akkori ábrázolásában megvolt a lehetőség a felemelkedésre, arra, hogy típusná és erős egyéniséggé váljék, akinek élete, tettei közérdekűek, mert befolyásolni képesek a világ folyását. Ebben a kötetben kicsinnyé, külcncé zülük. Nem értjük Nagy Júliát — és rátört ösztönének hazug, kispolgári igazolnia karásának, érezzük azt a törekvését, hogy szerelmével harcol ezért az emberért, hogy meg akarja menteni a jövő társadalmá számára. Hogy ez tévútnak bizo-

nyul, sikertelen marad, sőt magát Nagy Júliát is elszakítja a párttól — nem igazolja Déryt, nem igazolja azt, hogy érde mes volt ezt a történetet megírnia, hár kitűnő portrék és jó jelenetek megalkotásá ra adott alkalmat.

Az első kötetben fejlődőképes ember nek éreztük Farkas Zénót, itt elveszettnek, akiért nem kár — tartjuk. Föllélekzünk, mikor Nagy Júliával való viszonya végetér és szinte megörülünk annak, hogy Nagy Júlia — ismét csak véletlen folytán — le bukik. A börtön alkalmat ad neki, hogy újra emberré — akinek sorsa érdekel — és kommunistává váljék.

Déry rendkívül magas művészettel, mely emberábrázoló erővel, mindvégig lebilincselő cselekménnyel megírt története, e hibák ellenére is komoly gazda godása irodalmunknak.

Z. V.

IRODALMI TÁJÉKOZTATÓ

Balla Aladárné:

SALLAI IMRE ÉS FURST SANDOR ÉLETE ÉS MÁRTIRHALÁLA.

Szikra.

»Régi tartozásunknak teszünk eleget — írja Rákosi elvtárs egy cikkében —, amikor pártunk és a magyar demokrácia előtt rámutatunk mártírjainkra és példaképpen állítjuk oda az új harcosok elé azokat a hősöket, akiknek önfeláldozó küzdelme nélkül nem tudtunk volna rátérni a szabadság jobb jövő felé vezető útjára.«

Balla Aladárné most megjelent könyve méltó emléket állít a dolgozó magyar nép két nagy halottjának: Sallai Imrének és Fürst Sándornak.

Húsz évvel ezelőtt; 1932 július 28-án vetett véget a harcokban edzett életüknek Horthy hóhéra. Fiatalok voltak, szerették az életet és szerették a dolgozó népet, ez volt a »bűnük« — a mlókban dúskálók érdekeit képviselő Horthy-rendszer nem tűrhette, hogy életüknel is többre becsülték a kizsákmányolt, agyonsanyargatott nép, a munkásosztály és a párt ügyét.

Tizenyolc-húszéves korában, az első imperialista világháború idején Sallai már ott van azok között, akik élesen szembe szállnak az uralkodó osztályok háborús politikájával. A legszorosabb kapcsolatban áll az antimilitarista Korvin—Révai csoporttal. Harcuk az imperialista háború

ellen különösen megerősödik a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének hírére, amikor röpiratok ezreit juttatják el a dolgozókhöz és katonákhoz. Fáradtságot nem kímélve, éjt-nappallá tévé harcolt Sallai és vált a *forradalmi békeharc újú propagandistájává.*

Az uralkodó osztály számára Sallai veszélyes lett. 1918 májusában letartóztatják, kegyetlen módon megkínózzák. A polgári forradalom győzelme nyitja meg börtönének kapuit. Fordulópont következik életében: részvevője annak az értekezletnek, amely kimondja a Kommunista Magyarországi Pártja megalakulását. Ettől a pillanattól kezdve Sallai életét a *párt ügyéért*, a párt célkitűzéseinek megvalósításáért vívott *önfeláldozó harc* tölti be. Elete nek eseményei ettől kezdve gyorsan peregnek, abban a hősi küzdelemben, melyet a kommunista párt vívott Rákosi elvtárs vezetésével és irányításával a dolgozók felszabadításáért. Legdicsőbb állomása e harcnak kétségkívül a Tanácsköztársaság. De élettörténetének lapjai nem mutatnak egy pillanatnyi megtorpanást a Tanácsköztársaság bukása után sem, amikor az üldöztetés, az illegálitás, az emigrációs évek súlya szakad rá. Következétesen kitar a kommunizmus ügye mellett. Mindent megtesz azért, hogy a párt tovább folytassa harcát a fehér terror tobzódása idején is, irányítja az ifjúmunkások moz-

galmát, s még Moszkvából is — ahol a Marx—Engels—Lenin Intézet titkáráként dolgozik — hazavágyik, itthoni munkára kéri magát. A párt utasítására 1928 nyarán hazajön Magyarországra.

A tömegek közötti felvilágosító és szervező munka területén hihetetlen szívóssággal és győzniakarással dolgozott Fürst Sándor. 1919-től volt tagja a szociáldemokrata pártnak, de felismerte Peyerék munkásárulók, opportunisták politikáját, keresi a kapcsolatot a kommunista párttal. Határtalan lelkesedéssel dolgozik, s 1926-ban a Kommunista Magyarországi Pártjának lesz a tagja. A párt fontos és jelentős feladatokat bíz rá; ezeket a legelőkíméretebben elvégzi. 1928 tavaszától a Központi Bizottság tagja és a Kommunista Ifjúság Szövetsége irányítója.

1931 elejétől a párt Központi Bizottságának tagjaként együtt dolgozik Sallai Imrével, aki ekkor tér másodszor vissza Magyarországra, hogy a Szovjetunióban szerzett elméleti és gyakorlati tapasztalataival erősítse a magyarországi mozgalmat. Hatalmasak voltak a feladatok, melyeket végre kellett hajtaniuk a párt szervezeti megerősítése, a tömegek megnyerése, a provokátorok és a spiclik elleni harc területén. A fasiszta Horthy-rendszer nem ismert kíméletet, ha a munkásosztály jogos követeléseiről volt szó, mégsem tudta megtörni a kommunistáknak — köztük Sallainak és Fürstnek — a *proletárius feltétlen győzelmébe* vetett hitét. Ez a biztos tudat vezette őket harcaikban, amikor az ifjúsági mozgalom megerősítésén fáradoztak, amikor az új imperialista háború fenyegető veszélye ellen igyekeztek felsorakoztatni a dolgozó tömegeket, amikor a szociáldemokrata vezetők opportunizmusa ellen harcoltak.

Ez az erő fűtötte őket akkor is, amikor lefogták őket Horthy pribékjei. Megrázó sorokban számol be a könyv a vallatásról. *»Gúzsbakötés, kurtavas, az inkvizíció kínzókamráinak minden borzalmas módszere sorrakerült. Vér, seb, verejték, égetett emberhúszag. Sallai és Fürst ájuljan fekszenek hóhéraik lába előtt... Véresrevert, összezúzott testüket pokrócba csavarva külön-külön cellába dobják. A zárka csuszap pricsén reggel felé visszanyerik eszméletüket. Aztán kezdődik előről minden...«*

Egy szót sem vallanak. Öntudatuk erősebb testüknél. Helytállásukon megtörik a hóhéregények minden próbálkozása. Sallai a bitófa alatt is büszkén vágja hóhéraik szemébe: *»Ha meghalok, százan és ezren lépnek a helyembe. Az eszme, amelyért éltem és dolgoztam, végülis győzni fog... Közéleg egy szebb és jobb korszak és ez a mi harcaink eredménye lesz.«*

I. B.

Pándi Pál:

»HAZUG ÁLMOK PÁPJAI SZUNNEK«

Művelt Nép Könyvkiadó.

»A Dózsát megégető hóhéroktól kezdve a Prónay-küldönitményen keresztül a népi demokrácia elleni összeesküvésekig mindehadd ott találjuk a reakciós klérus kezét, ahol a nép, a haza ellenségei gyülekeznek« — írja Pándi Pál a könyv bevezetőjében. A könyv bőséges, jól válogatott adattal, történeti ténnyel bizonyítja ezt a tevékenységet. Amikor a bécsi császári udvar vérbefojtotta a Wesselényi-féle hazafias szövetekezést, nem elégedett meg Caraffa katonái véstörvényszékével, hanem sorompóba állította a papságot is, amely szívesen vállalkozott a hazaáruló szerepére. *»Magyarországot rabhá, aztán koldusszegényé, végül katolikusá fogom tenni!«* mondotta Kollonich Lipót gróf esztergomi érsek — 1675 táján. És az utána következő hercegprimások *»mélto«* utódai voltak ennek a papi talárba bújt, népelnyomó főúrnak. Költőink és íróink szüntelenül és fáradhatatlanul ostromozták a népelnyomó és kizsákmányoló felsőpapságot.

Janus Pannoniusnak: *»Galeotto Marzió hoz«* írott verse, Petőfi Sándornak *»A Percsovics ifjakhoz«* című költeménye, Arany Jánosnak: *»János pap országa«* című szatírája, Ady Endrének: *»A papok istenek«* című szözeata, József Attila: *»És keressük az igazságot«* kezdetű éneke — mind, mind egy-egy gyöngyszeme annak a nagyszerű harcnak, melyet a magyar költők vívtak a babona és sötétség kereszteslovagjai ellen. Nagyön emeli e könyv értékét, hogy Pándi Pál nem pusztán bemutató antológiát szerkesztett, hanem megmagyarázza egy-egy költemény születésének történelmi-politikai hátterét is. Megtudhatjuk éppen ezért e könyvből, hogy az antiklerikális harcot a múlt század végén a meginduló munkásmozgalom vitte tovább, majd később a Tanácsköztársaság sújtott le erős kézzel a klerikális reakcióra. Teljesebb teszi e művet ez a történelmi áttekintés: szerves egészében láthatjuk így a magyar történelmet és a magyar költészetet. — Hiányossága a könyvnek, hogy csak lezárt eseményeket és költői pályákat tárgyal; nevüket említi ugyan, de nem ismerteti Mindszenty és Grósz tevékenységét, s ma élő költőink harcat az amerikai imperializmus és papi szövetségei ellen.

Győri György

A KOMMUNIZMUS NAGY ÉPÍTKEZÉSEI

Művelt Nép Könyvkiadó.

Amióta csak mese van a világon, örökké visszatérő, ezerféle formában is állandóan ismétlődő motívum a »csodák birodalma«. Korunkban, az ember óriássá válásának, tudatos történelemformálásának sztálini korszakában egyre több »csoda« válik valóra, hatalmas országok válnak csodálatos földekké, az ember uralma alatt. Az az ország, amelynek népe az egész világon először kezdte meg a boldogság otthonává varázsolni földjét: a szovjet népek országa, ma már a kommunizmust építi. Erről az építésről szól »A kommunizmus nagy építkezése« c. könyv.

Hét szerző hét írását foglalja magába ez a rendkívül érdekes, a legmerészebb vernegyulái képzolelet is sokszorosan túlszárnyaló — mert nem képzeletbeli világot, hanem a valóságosát tükröző — kötet. A bevezető tanulmányban Krizsanovszkij akadémikus ismerteti a Szovjetunió minisztertanácsának a nagyszabású építkezésekre vonatkozó határozatait.

Krizsanovszkij cikke mintegy keresztmetszetet ad a kommunizmus nagy építkezéseiről, s ezt a számokból, adatokból felvázolt keretet tölti meg izgalmas tartalommal a könyv további része. Magasszínvonalú irodalmi riportok követik itt egymást: Konsztantyin Lapin, Mihail és Vaszilij Velicsko, Jurij Dold-Mihajlik, Pjotr Nyikityin és a nemrég elhunyt nagy szovjet író: Pjotr Pavlenko írásai. Ezek az írások a kommunizmus építkezéseinek különböző helyein játszódnak és különböző stílusban ábrázolják azt, ami mindenütt azonos: hogyan *valósítja meg* a szovjet ember korlátokat nem ismerő teremő ereje, alkotó fantáziája és legyűrhetetlen kitarása a párt és a kormány határozatait, hogyan harcol önmaga, az egész nép boldogságáért, szebb jövőjéért. Külön erőt és egyben mély távlatot ad minden írásnak, hogy az *embert* ábrázolja elsősorban, a harcoló és győző embert. De ugyanígy jelezgetessé, s elmélyültté teszi ezeket az irodalmi riportokat az, hogy egyben csodálatos színekkel festi meg a szovjetország különböző tájait. Jellemzője az írásoknak a dialektikus módszer is: tájat is, embert is a maga bonyolult sokrétűségében, összefüggéseiben látgyai. Az egyes vidékek mult-

beli sajátosságait: földrajzi, történelmi és társadalmi viszonyait is bemutatják a riportok.

A könyv olyan témát dolgoz fel, amely a béke minden magyarországi harcosát elsőrendűen érdekli, de talán mindenkinél jobban a merész tervekre leginkább fogékony ifjúságot.

B T

ÖTÉVES TERVUNK NAGY MŰVEI

Népszava Könyvkiadó

Ujságcikkek, képekről és leírásokból sokat hallunk ötéves tervünk nagy építkezéseiről, műveiről. Egy-egy nagyobb alkotás megismerését teszi lehetővé a Népszava Könyvkiadó új könyvsorozata: *Ötéves tervünk nagy művei.*

Zolnay Vilmos: »Várpalota« című könyvében először a régi Várpalotát mutatja be, a falu nyomorban élő népét az egészségtelen, sötét ódukat, a dolgozó nép kilátástalanságba, jövőtlenségbe süllyedt életét a kapitalizmus idején.

Aztán az író szinte kézenfogva vezet el bennünket Várpalotára a felszabadult bányászok, munkások és parasztok új Várpalotájára, ebbe a várossá lett ipari központba.

A modern ipartelep, az új erőmű, az emeletes lakóházak, korszerű iskolák, kultúrépületek, parkosított utcák, szocialista várossá alakították Várpalotát.

Zoltán Péter: »Igy épül a budapesti metro« című könyvében előbb végigutaztat bennünket Budapesten, hogy lássuk, érezzük, milyen kényelmetlen ma még a közlekedés hazánk fővárosában.

Okvetlenül kell tehát a földalatti gyorsvasút, hogy a mi gyönyörű Budapestünk igazi világvárossá fejlődhessék. Olyan földalatti gyorsvasutat építünk, amely gyors is, biztonságos is, szép is. Ezért fordultunk a moszkvai Metro építőihez, hogy segítsenek, tanítsanak, irányítsanak, mint mindig, mindenben szabadságunk hajnala óta.

A könyv bemutatja, hogyan harcolnak a munkások és mérnökök azért, hogy a főváros dolgozó népe szívből mondja majd a földalatti gyorsvasút építőinek: »köszönjük elvtársak«.

Varga Domonkos: »Mezőgazdaságunk gépesítése« című munkája sok tízezer magyar dolgozó parasztot érdekel, de nemcsak a parasztokat, hiszen ma már a falu és város gondja közös.

A nagyüzemi mezőgazdálkodást, a dolgozó parasztok felszabadulását a kétkézi munka, a nehéz robot alól jelenti mezőgazdaságunk gépesítése.

A könyv sorra veszi a növénytermesztés és állattenyésztés minden ágát, hogy bemutassa, milyen robot sok-sok gépet adott a magyar munkásosztály már eddig is a dolgozó paraszt megsegítésére és mennyivel több mezőgazdasági gép járja a földeket az ötéves terv végén. A parasztból szakemberré, művelt munkássá lesz a tegnap elnyomott robotos napszamos és béres:

»Az ötéves tervünk végrehajtása — benne a gépesítési program sikere — egyúttal új ötéves tervek győzelmének az ígérete. Olyan korszak eljöttét jelzi, amely falun és városban minden dolgozó ember számára valóban jómódú, művelt és boldog életet biztosít» — fejezi be könyvét Varga Domonkos.

»Ötéves tervünk nagy művei« című sorozat olvasása a jelen munkájához több erőt ad, a jövőért való küzdelemben pedig megedzi a dolgozók harcossá akaratát, hogy ötéves tervünket, a békés szocialista Magyarországiért való küzdelmünket minél teljesebb siker koronázza.

D. K.

Jorge Amado: ZSUBIABÁ

Szépirodalmi Könyvkiadó

Brazíliában, Bahia városában a »Capo Negro« domb szegényei közül indul útkereső úttára Antonio Balduino. Élettől duzzadó énje úgy érzi, hogy minden az övé a városban. Bandát szervez, mert hisz eddig is ő volt a dombon a gyerekek vezére. Csavarognak, lopnak, verekednek, a kés mindig ott van a nadrág korcában. Nem érzik magukat bűnösnek. Antonio Balduino számtalan kalandon át tanulja ki az életet. Díjbirkózó, cirkuszi artista, szambákat éneklő költő, napszamos a dohágyültvényeken, hányódó-vetődő ember, aki még nem találta meg az igazi utat. A sokféle ember között régi szerelme is eléje kerül, mint szeretőjétől elhagyott nyilvánosházbeli prostituált. Lindinvala utolsó kívánsága, hogy Balduino vegye pártfogásába kisfiát. Hogy a gyereket eltarthassa, Balduino rakodómunkásnak áll. Itt ismerkedik meg a sztrájkokkal. Eleinte csak azt látja a sztrájkban, hogy ott kiabálni lehet, verekedni és birkózni kell. Csak lassan jön rá a sztrájk mély értelmére, hogy önmaga és népének sorsa

saját munkáskezében van, hogy a kiuzsároltakkal szervezett harca az igazi út a felszabaduláshoz. Harc közben tanulja meg, hogy Bahiában és a gazdag Ilheusban azért nyomorult a dolgozó néger, mulatt és fehér ember, mert minden: a kizsákmányolók tartanak a kezükben. De csak akarni kell, a munkáskezek sarokba szoríthatják a szipolyozó gyarmati kizsákmányolókat. Balduino megígéri, hogy nem érdemes harcolni azért, amit a varázsló Zsubiabá misztikus láncsaival hirdet, a munka nélküli életért, mert az nem jelenti az igazi szabadságot. A szolgáskorban sínylődők szervezett harca, az az út, amely az igazi szabadsághoz vezet. Ezen az úton kell haladnia, mert ez az a hősi út, amelyen át nemcsak képzeletben, de valóban övék lesz a város és minden, amit uralni bírólnak.

A Sztálin-díjas Jorge Amado regénye érdekes történetekben gazdag könyv, nagyvonalú költemény, a brazíliai nép keserves életének, vágyainak, küzdelmeinek művészi tükrözése.

B. L.

Soós Magda:

A VÖRÖS HAJÓ

Népszava Könyvkiadó.

Régi adósság törlesztését kezdte meg a magyar irodalom Soós Magda könyvével. A magyar gyárak történetéről még alig írtak eddig irodalmunkban. A Vörös Hajó, a Ganz Hajó története, nemcsak a gyáré, hanem főleg a gyárban dolgozó munkásságé.

1951. június 18-án indul a könyv, a felszabadulás utáni XXVI. hajó próbaútján. Öreg hajógyári munkások mesélik el egy fiatal ipari tanulóknak a történetet.

A vén Markart Vilmos kezdi. Ő a gyár: majdnem egész hetven évének tanúja. Dolgozott már akkor is, amikor a Hartmann József alapította gyár még valahol a mai Országház környékén működött. Ő meséli el azt is, hogyan tette rá kezét a gyárra a Magyar Pénzváltó Bank, majd hogyan kebelezte be a Ganz konzern, hogyan lett belőle »Ganz és Társa Danubius«, röviden Ganz Hajó, legigazibb nevén pedig... Vörös Ganz!

Markart Vilmos és társai mondják el mennyit kellett szenvedniük a kapitalista gyárurak igazgatóitól és hajcsárjaitól, hogyan irtotta soraikat a Horthy-fasizmus galád terrorja, hogyan árulták el őket a szociáldemokrata »munkásvezérek«. De

elbeszéli azt is, hogyan vezette, segítette, támogatta őket a párt, a munkások igazi pártja, az illegális Kommunista Párt.

A történet további részére már többen emlékeznek. A felszabadulásról szól ez a rész, az első idők nekilendülésének nehézségeiről, majd a szocializmus diadalmas építéséről.

A. I.

Alekszej Muszatov:

FELRAGYOGNAK A CSILLAGOK

Ijjúsági Könyvkiadó

Jegor Konsakov különleges búzafajtával kísérletezik. Vadonőtt búzamatot akar meghonosítani. A kísérlet kiváló eredménnyel kecsegtet, de Konsakov az eredményt már nem várhatja meg. A közbejött háború őt is a legszentebb kötelesség teljesítésére szólítja: meg kell védenie hazáját. Felelősége, hogy az ellenségnek ne maradjon gabona, összetiporja a táblát. Az épen maradt kalászkok magját a falu bátor, eszes öregje magához veszi.

Lassanként hazatérnek a frontharcosok, még olyanok is, akiket elesetteknek hittek, csak Jegor Konsakov felesége reménykedik hiába.

Fia, Szanyka Konsakov hirtelen nagyon megváltozott. Aki a legkülönb volt a fiúk között, játék közben nem tűrt igazságtalan erőmegosztást, csalafintaságot, részrehajlást, most mogorva, zárkózott, kerüli a pajtásokat, tanulmányait elhanyagolja.

Nem csoda! Szanykát szörnyű titok nyomja. Ő vette át azt a levelet, amely apja haláláról ad hírt s ezt hallgatja el anyja előtt.

Végül is a búzának köszönheti Szanyka, hogy kilábal lelki betegségéből. A búza készíti a kis szovjet hazafiakat új hőstettekre, hogy végül diadalmas aratással végződjék a regény.

A búza körül folyó cselekmények alkalmat nyújtanak a szerzőnek, hogy a szovjet emberek, a szovjet gyermekek hősi életét ábrázolja. A téma komoly problémákat vet fel. A háború alatt a gyermekek nagy önállóságra tettek szert, ez sokszor szabadságig fajult, a fegyelmezetlenség határán jártak. Ezt a hibát aztán a szovjet iskola segítségével vetik le, s elindulnak azon az úton, hogy bátor, tettrekész szovjet embereké váljanak.

Rab Zsuzsa a fordítás nehéz feladatát kitűnően oldotta meg. A bonyolult, gazdag mesében sehol nincs törés.

M. Gy.

Szpangenberg:

EGY VADÁSZ NAPLÓJÁBÓL

Művelt Nép Könyvkiadó

Szpangenberg, a Moszkvai Allatkert munkatársa, izgalmas vadásztörténeteket ír le ebben a könyvében. Bejárta a Szovjetuniókat majdnem minden vidékét, hogy a Moszkvai Allatkert számára különleges állatokat gyűjtson. Volt Kazahsztanban, Kaukázus vidékén, Kirgiziában, Turkmén földön. Az elbeszélésekből a természet iránti végtelen szeretete árad. Mindent alaposan megfigyel azon a vidéken, ahol felüti tanyáját. Így megismerteti az olvasót a Szovjetunió jellegzetes vidékeivel, azok lakóival — kedves történetek keretében —, a természeti viszonyokkal és nem utolsósorban az állatvilággal. Mérhetetlen szeretettel ír a legkülönbözőbb állatokról.

Rendkívül szórakoztató a különböző fajtájú vadászkutyák ügyességének bemutatásán túlmenően az izgalmas vadászkalandok leírása. Így többek között a lágyhéjú teknősök fogása, vagy a maokócsalád életéről egy jelenet, melyet sikerült megfigyelnie az írónak. Megismerjük az elbeszélésekből azt a mérhetetlen kitartást és bátorságot, amely az igazi vadászokat jellemzi.

A könyv könnyen érthető, izés stílusú, élénk humorral fűszerezett. Az író — a vadász — személyes élményeit hűen vissza tudta adni az olvasónak.

Gazdag képanyag teszi érdekessé és szemléletessé a könyvet.

A könyv szórakoztató, de egyben ismereteket nyújtó, felnőttek és iskolás diákok egyaránt élvezettel olvashatják.

Cs. S.

Dyson Carter:

MIÉNK A HOLNAP

Szépirodalmi Könyvkiadó

Alan Baird fiatal tehetséges mérnök lökhajtásos repülőgép konstrukcióján dolgozik. Rájön, hogy a gépet háborús célokra akarják felhasználni. A katonai hatóságok megbízhatónak találják, de ő megundorodik munkájától s otthagyja állását. Szívesebben vállal alacsonyabbrendű munkát egy nagy élelmiszerüzemben, ahol reklámcélokra »lökhardtásos« fánksütőgépet kell szerkesztenie. Bairdnek van egy érdekes találmánya: gumiruha, amely meleg és egyben villanymasszázszt ad. Kösztvényes betegek gyógyítására lehetne használni, de

Kanadában — ahol a regény játszódik — senkit sem érdekel ez a találmány. Amikor Baird arról értesül, hogy a Szovjetunióban külön Balneológiai Intézetet létesítettek a köszvényes betegeknek új módszerekkel való gyógyítására, el akarja juttatni találmányát a Szovjetunióba. Hogy ebből az ártatlan dologból Farnoy újságkirály Morton Cain propagandafőnök segítségével hogyan csinál szenzációs kémlörténetet, azt a tehetséges kanadai író bravúros módon mutatja meg érdekfeszítő, izgalmas regényében. Megdöbbenő az a minden erkölcsötől mentes cinizmus, az aljas lelkiismeretlenség, amellyel Morton Cain és megbízója a Különleges Nyomozóiroda és a rendőrség egész apparátusának igénybevételeivel teljesen ártatlan emberekből atom titkokat eláruló »kémeket« csinál. A kémper tüzeiben nemcsak a Szovjetunió elleni hisztéria lángjait akarják magasra lobbantani, de a béremelést követelő munkásságra is csapást akarnak mérni.

Dyson Carter leplezetlenül mutatja meg, hogyan turkál Morton Cain keze a törvényesnek látszó törvényenkivüliségben, milyen alávaló eszközökkel kínozza meg, kergeti az örületbe Baird feleségét. De Baird, az apolitikus polgár megacélosodva a béke tudatos harcosaként kerül ki a börtönből. A tömegek nyomása kényszeríti ki, hogy a foglyokat szabadonbocsássa, hogy szabadon védekezhessenek a bíróság előtt. A bírósági tárgyalás már nincs a regényben, de a fiatal mérnök emberi fejlődése biztosíték rá, hogy a bíróság előtt is szenvedélyesen ki fog állni és le fogja rántani az álarcot a béke alattomos és gonosz ellenségeiről.

B. L.

Urbán Ernő:

AZ IGAZMONDÓ NEPOMUK

Iffjúsági Könyvkiadó

»A szóbanforgó Nepomuk, aki az igazat megmondta, nem ember, mégcsak nem is hazajáró lélek, csupán egy vénségesen vén köszöbor« — adja tudunkra rögtön, könyvének legelején Urbán Ernő, Kossuth-díjas írónk. Hanem — természetesen — arról már nem számol be, hogy akiknek története szorosan összefonódik ezzel az utasok védőszejtjének kikialtott Nepomuki Szent Jánossal, azok meg éppen hogy nagyon is — emberek. Azazhogy egy részük már inkább hasonlít a fentemlített »hazajáró lelkek« valamelyikéhez.

De ne vágjunk a dolgok elébe mi sem. Mert hogyan is számolhatna be az író minderről mindjárt az elején, amikor éppen erről van szó ebben az egész, igen kedves, igen derűs, napsugaras történetben.

Végigmosolyogjuk a nagyerejű DÉFOSZ-elnök, Kozma Mihály harcát a csoportért Harkaházán és legszívesebben tapsolnánk minden esetben Biczó Ferinek, a nagyeszű traktoristafiúnak, Kozma Mihály jövődijvejenek. Mert nem csekélység ám ez a harc, amikor olyan ellenfelekkel vívják, mint az öreg Samu János kulák (hogy nem sül le a bőr a képiről), meg Pörge Mári és Paradicsom Lina, a »szakavatott templomi előénekesek«, no meg Giczy Ráfael plébános úr (akire már igazán nem tudjuk, mit is mondjunk).

Aki a harc kimenetelére kíváncsi, az feltétlenül olvassa el »Az igazmondó Nepomuk« történetét. És ajánljuk, hogy minél többen legyenek kíváncsiak, mivel Urbán Ernő (akiről köztudomású dolog, hogy nincs humor, meg jókedv híján), annyi meleg derűt zsúfolt ebbe a kis történetbe, hogy azzal már csak Zórád Ernő szívet-szemet gyönyörködtető rajzai veteksenek. A rajzok, minden egyes oldalon híven követik a történet izgalmas menetét és olyan személyes ismerőssé teszik Kozma Mihályt, Biczó Ferit, Paradicsom Linát, meg Giczy Ráfaelt, hogyha az utcán találkoznánk egyikükkel-másikkal, hát feltétlenül köszönnénk nekik. Vagy éppen valami egészen mást csinálnánk velük. (Kinek ahogy dukál!)

És hogy melyiküknek mi dukál, azt majd döntsék el önök, ennek a nagyszerű könyvnek jövődijvejen.

Csillag István

Hollós—Schubauer—Blum—László:

AZ ÉPÍTKEZÉSEK GÉPESÍTÉSE

Építőipari Kiadó

Építkezésünk eddigi elmaradottságát, a mutatkozó nagyméretű munkaerőhullámzást elsősorban építőiparunk kézműves jellege okozta. A korszerű gépesített építőipar a hiányosságokat ki fogja küszöbölni és ez döntő mértékben járul hozzá szocialista gazdaságunk fejlődéséhez.

A könyv jelentős segítség építőipari szakembereink: mérnökök, technikusok, számára; az építőipar gépesítéséről teljes áttekintést ad és a gépesítés kérdését négy részben tárgyalja.

I. rész. Az építőanyagok tartányos szállítása (konténerizáció). A konténerek felosztása, a konténerszállítás sémája, a szállítási mód előnyei és hátrányai. A legelterjedtebb típusok, a konténerek fejlődése Magyarországon. Számos ábra és szállítási séma.

II. rész. Kiszélesztés. Motornélküli, egy-sínes-motornélküli, sín nélküli-motornélküli szállítóeszközök. Rakodó munkák gépesítése. Építőállványok. A kiszélesztés munkaeszközeinek helyes kiválasztása. Gyakorlati példák és sok ábra.

III. rész. Komplex gépesítés. A komplex gépesítés fogalma, célja és előnyei, alkalmazásának hatásai, a gépesítés tervezése és alkalmazása, gyakorlati példa a komplex gépesítésre.

IV. rész. Gépi normák és gépkalkuláció. A gépi normák lényege és gazdasági szerepe. A gépi folyamatok szervezésének feltételei, gépesített folyamatok tervezése gyakorlati példával, gépi normák tervezéseinek részletei. Gépkalkuláció. Gépköltségek megállapítása, gépi termelési normák, a gépek kihasználásának biztosítása. Gépek kiválasztása, Földmunkagépek, kiverőgépek, szállítógépek.

Kiss Ferenc

KÖNYVEK

A BÉKEHARC SZOLGÁLATÁBAN

(Bibliográfia)

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár összeállította »Könyvek a békeharc szolgálatában« című bibliográfiáját.

A bibliográfia azzal az igénnyel készült, hogy elsősorban, a békeharc könyveinek propagálására, a könyvtár soknak nyújtson segítséget; azonban jól használhatják az egyes műveket ismertető annotációk alapján az olvasók is. A bibliográfia természetesen nem teljes, csupán a békeharcos irodalom legfontosabb műveit sorolja fel. Fejezetei: *Vezetőink a békemozgalomról, A Szovjetunió a béketábor élén, A szocializmus építésénél a békéért, Lepezzük le a háborús gyujtóusztókat.* A fejezetcímek megjelölik azokat a tárgyköröket, amelyekre a bibliográfia anyaga vonatkozik. Vitan felüli, hogy könyvtárosainknak kötelességük ismerni a békeharc irodalmát, ennek aktualitását alátámasztja a június hónapban megrendezendő Béketalálkozó is. Könyvtárosaink csakis a békeharc irodalmának ismeretében járhatnak a könyvtár olvasóközönségének azzal a műveket, amelyekkel fel kell vértetni magunkat a békéért folyó nagy küzdelemben.

ERŐNK A BÉKE

Szépirodalmi Könyvkiadó

A június 1-i nagy béketalálkozóra a Szépirodalmi Könyvkiadó kiadásában ezen a címen jelent meg az új békeantológia. Az antológia a magyar költők legszebb békeverseit tartalmazza.

Ezek a versek a június elsejei béketalálkozóval, Sztálinnal, a békeharc vezérével; Rákosival, az első magyar békeharcossal; szocialista építésünk eredményeivel foglalkoznak. Tiltakoznak az imperialisták gaztettei ellen.

A kötetben terjedelemben nagy helyet foglalnak el honvédségünkéről, új gyárainkról, épülő új városainkról, az öt-éves terv nagy létesítményeiről szóló versek, kifejezésre juttatva azt, hogy művészetünket, irodalmunkat átítatja az építés, a béke megvédésének gondolata. Ezt fejezi ki Illyés Gyula: *Építőkhöz* című szép verse is:

*»Állványok, frissen felrakott falak,
ez az alap
a lépcső, melyen ember-sorba lép
végre a nép!«*

Nemcsak az új gyárak, épülő városok felett örködik költőink szíve, hanem őrzi a családi tűzhely melegét, az új otthon is:

*»Hát én ne őrizzem, vigyázom,
mit a pernyéből kikapartam:
házam? s kemencém, melyen immár
sülő, piros kenyérem van!«*

(Zelk Zoltán: *Hát őrzöm ént!*)

»Ertünk is harcol Korea« a címe Hajnal Gábor versének. — A magyar költők nem feledkeznek el arról, hogy Beloianisz a népek szabadságának ügyéért, a békéért szenvedett mártírhalált, hogy a világ dolgozóinak harca az elnyomás, kizsákmányolás ellen: békeharc. Szólnak ezek a versek a francia béketüntetésre felvonuló francia munkásokról; a gyűlölet és felháborodás hangján a kivégzett hét néger munkásfőről; a baktériumháborút alkalmazó imperialisták és csatlósáik kegyetlenkedéséről.

Néphadseregünk erejét (Devecseri Gábor: *Pákozi dombon*), a béketábor növekedését és elszántságát (Benjamin László: *Röpcédulák és más költemények*), túlközik ezek a versek, azt, hogy költőink hisznek népünk, az ember természetátalakító erejében, a béke fennmaradásában.

T. L.